

Logg for strikkemaskin: JÆG2006.06. 167

Bilde JÆG2006.06.167_02

Hentet fra magasin VF 14.9.2015 til verksted på Vitengarden. Flyttet til Inntaksmagasin, VG 9.11.15

Flatstrikkemaskin for hjemmeproduksjon. En festeskruer til bord var lagt oppå maskinen, men den passer ikke til maskinens fremre, små «føtter». Det er dermed uklart om den har hatt en funksjon i forhold til denne spesifikke maskinen. Bilde JÆG2010.05.143_1.

Bredde nåleseng: 60 cm. Antall nåler på hver seng: 119.

Datering: Ukjent.

Maskinen er merket med en plakat; Maskinhuset A/S Stavanger. Dette firmaet ble opprettet i 1920 (Wikipedia), så maskinen er tatt i bruk etter dette. Den har også bokstaver nederst på den forreste slededelen som sannsynligvis er REKORD. Internettetsøk på dette gav ingen resultater. Bilder JÆG2006.06.167_10 og JÆG2006.06.167_11.

På undersiden av sledens fremre del, på støpegodset som forbinder sleden med håndveiven, er det inngravert flere tegn. Tolker det til J&W 4 K 3. A. N. B. @. Bilder JÆG2006.06.167_11 og JÆG2006.06.167_12

NB! En liten del som ligger i sporet på bakre sledeskinne, er lånt til maskin JÆG 2010.05.25. Denne delen sørger for at garnlederen blir ført fra side til side etter sledens bevegelser.

Dokumentasjon: Museet har ingen manual for denne spesifikke maskinen. Men i manualen for en Meteor strikkemaskin, JÆP051_01_Meteor bruksanvisning, har maskinen som er avbildet store likheter, men den er ikke helt identisk. Det er derfor mulig at produsenten av Meteor og Rekord er den samme.

Beskrivelse:

Sleden er en rundstrikkeslede, bilde JÆG2006.06.167_03. Hver sledehalvdel er utstyrt med to nåleheverplater eller låser, bilde JÆG2006.06.167_04. De styres av håndtak på siden av sleden som kan skyves ut eller inn, bildene JÆG2006.06.167_05, JÆG2006.06.167_06 og JÆG2006.06.167_23. Med håndtakene inne strikkes det ikke, med håndtakene ute strikkes det.

Sleden er også utstyrt med regulerbare nedtrekkskanter, to på hver sledehalvdel. Nedtrekkskantene reguleres av skruene på oversiden, bilde JÆG2006.06.167_22. De har en skala fra 0 til 15, og innstilles i forhold til ønsket fasthet på strikkingen og garntykkelse. Sleden har ikke randlås. Bildene JÆG2006.06.167_08 og JÆG2006.06.167_09.

Sleden flyttes ved hjelp av en håndveiv hvis slaglengde kan justeres for å tilpasses bredden på strikket. I tillegg er det et håndtak på fremre slededel som også kan brukes til å flytte sleden. Bilde JÆG2006.06.167_01.

Maskinen har en spak på venstre side til å flytte det bakerste nåleleie. Spaken har fire innstillinger og kan brukes ved mønsterstrikkning. Den har også en spak midt under som kan flytte det fremre nåleleie

et hakk ned. Dette brukes hvis det er behov for lettere tilkomst ved av – og påmasking. Bilde JÆG2006.06.167_01.

Maskinen er utstyrt med et apparat for å telle antall rekker. Den har en enkelt trådfører med en enkel garnhylse.

Tilstand:

Maskinen er tydelig preget av å være brukt. Den har skader på nåleheverplatene og nedtrekkskantene på undersiden av sleden. På både bakre og fremre slededel er spesielt den ene siden skadet, samme side på begge. Bildene JÆG2006.06.167_08 og JÆG2006.06.167_09.

Maskinen var full av gammel lo, nærmest filtet, både i sleden og nåleleiene. Bildene JÆG2006.06.167_14 og JÆG2006.06.167_15.

Flere nåler var ødelagt, spesielt var nålføttene brukket. Bilde JÆG2006.06.167_21.

Rekketellerapparatet virker ikke, muligens er det bare en ståltrådfjær som må erstattes/ tilkobles.

Nålebørstene er slitt på den fremre delen. På den bakre delen er børstene lite slitt og de er sannsynligvis blitt senket ned og avklipt de slitte endene. Eventuelt kan det være strikket en del bare på fremre nåleseng. Da ville resultatet bli glattstrikk, uten at det ble strikket rundt.

Noen av nålefjærene var ødelagt. Disse ble erstattet ved å ta nålefjær fra yttersiden og sette inn. Nålefjærene kan bare dras ut og settes inn igjen. Nålefjær uten skade, se bilde JÆG2006.06.167_20.

Istandsetting av maskinen

Maskinen ble grundig rengjort. Gammelt lo ble fjernet ved å skrape/ pirke det bort og blåse rent med luft i etterkant. Rensemidler ble ikke brukt.

De øvre nålskinnene ble dradd ut og de nedre skrudd av. Nålene og nåleleiene under ble rengjort. Bildene JÆG2006.06.167_16, JÆG2006.06.167_17, JÆG2006.06.167_18 og JÆG2006.06.167_19. Nåler som var i stykker ble erstattet med hele nåler tatt fra sidene av nålsengene.

Uttesting

Maskinen ble testet innstilt på vanlig rettstrikking. Hver nåleseng ble testet for seg.

Selv ved få nåler, kjører sleden seg fast. Det høres et dunk hver gang sleden stopper. Føres sleden over uten å strikke, går sleden greit. Den eneste forskjellen ved strikking – ikke strikking, er at nåleheverplatene er hevet ved strikking. Min konklusjon er derfor at nålføttene treffer veggen på platene. Dette bekreftes ved flere nålføtter var brukket og at flere brakk da jeg prøvde ut sleden.

Dette kan skyldes skaden på platene. Det kan også ha andre årsaker uten at noe konkret ble funnet. Siden sleden i stor grad er lukket, er det vanskelig å se hvordan nålene går under strikking.

Konklusjonen er at denne sleden ikke kan settes i stand slik at den kan strikke. Men den kan stilles ut siden maskinen er intakt.

ACT: Logg for JÆG2006.06.167 i Jærmuseet sitt prosjekt PR2015.01

Det finnes en helt identisk maskin, JÆG2006.06.167B, på lageret i Sandnes som ikke er satt i stand.
Den ødelagte maskinen kan tjene som reservedelsmaskin for denne.

JÆG2006.06.167_01

Fremre del av maskinen med sveiven.
Leverandør er Maskinhuset i Stavanger som ble opprettet i 1920. Merket RECORD. Trolig er det samme merke som to av maskinene på NTM, men maskinene der ser forskjellig ut.

JÆG2006.06.167_02

Bakre del av maskinen med maskinens trådførersystem

JÆG2006.06.167_03

De to sledehalvdelenene sett fra oversiden

JÆG2006.06.167_04

De to sledehalvdelenene sett fra undersiden. Her ses tydelig skaden på den ene av låsene eller nåleheverplatene.

JÆG2006.06.167_05

Fremre sledehalvdel. De to tappene på sidene styrer låsene. Står de ned, strikker ikke maskinen. Står de opp, strikker den. Skruene oppå sleden, styrer

JÆG2006.06.167_06

Bakre sledehalvdel med tilsvarende tapper og skruer som på fremre halvdel. Her ses også trådførermekanismen, trådføreren beveger seg frem og

nedtrekkskantene.

tilbake i hulrommet nederst på midten av sleden

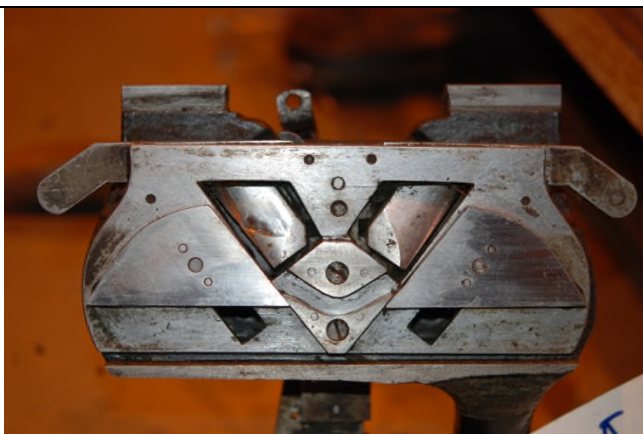
JÆG2006.06.167_07

Undersiden av fremre sledehalvdel før den ble rengjort. Her ses skaden på den høyre nåleheverplaten, som sammen med skaden på en av de bakre nåleheverplatene, sannsynligvis er årsaken til at maskinen ikke kan settes i stand til å strikke.

JÆG2006.06.167_08

Undersiden av fremre sledehalvdel etter grundig rengjøring. Rengjøring hjalp ingenting i forhold til å få sleden til å fungere.

JÆG2006.06.167_09

Undersiden av bakre sledehalvdel med skaden på den ene nåleheverplaten.

JÆG2006.06.167_10

Maskinen er merket RECORD på den nederste delen av fremre sledehalvdel.

JÆG2006.06.167_11

Maskinen er levert av Maskinhuset i Stavanger

JÆG2006.06.167_12

Tall inngravert på nålesengen. 5.60 betyr sannsynligvis 6 nåler pr. 2,5cm med 60 cm nåleseng. Resten er kanskje produksjonsnummeret

JÆG2006.06.167_13

På undersiden av sledens fremre deler det inngravert flere tegn. Tolker det til J&W 4 K 3. A. N. B. @.

JÆG2006.06.167_14

Detalj av det inngraverte feltet

JÆG2006.06.167_15

Maskinen var full av gammel lo innfiltret med olje. Den var svært dårlig vedlikeholdt

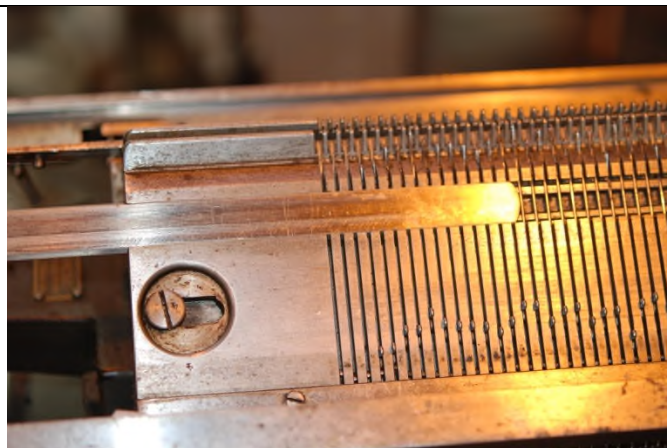

JÆG2006.06.167_16

Detalj av nålesengen. Dette var lo under nåleskinnen.

JÆG2006.06.167_17
Maskinen rengjort. Nåleskinnen er dradd ut

JÆG2006.06.167_18
Nåleskinnen. Den skyves inn i sporet og holder nålene på plass.

JÆG2006.06.167_19
Nåleskinnen

JÆG2006.06.167_20
Skinnen nederst på nålesengen. Den skrues fast.

JÆG2006.06.167_221

JÆG2006.06.167_22
Maskinens nåler. Den øverste er komplett, de to andre

Nålefjær. Den sørger for at nålene forblir i strikkestilling når de er satt opp

JÆG2006.06.167_23

Skruen som regulerer nedtrekkskanten. Den har en skala som stilles inn i forhold til garnets tykkelse og hvilken strikketeknikk som brukes.

viser de vanligste skadene, nåleføttene brekker.

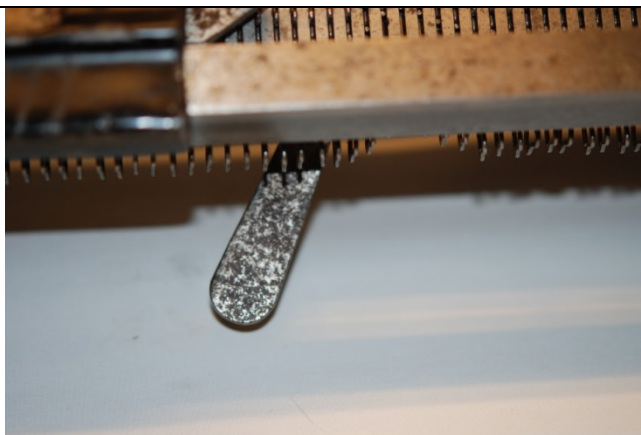
JÆG2006.06.167_24

Detaljebildet av en tapp som styrer nåleheverplatene

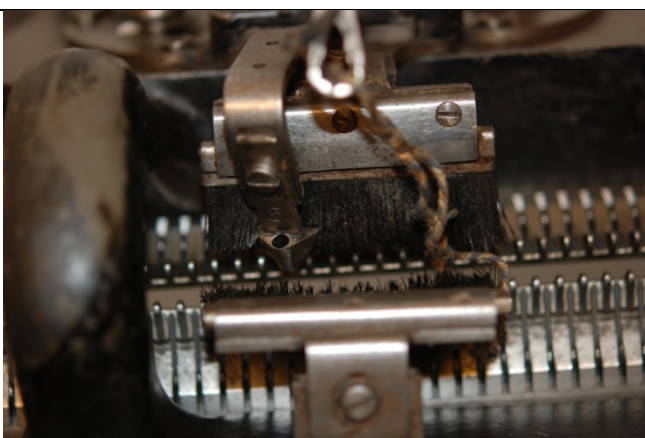
JÆG2006.06.167_25

Feste til spaken for flytting av sengen

JÆG2006.06.167_26

Spak for senking av fremre nåleseng

JÆG2006.06.167_27

I hullet øverst på trådføreren er det festet en tråd som ikke er et strikkgarn. Det er gjort av strikkesken.

JÆG2006.06.167_28

Tellerverket

JÆG2006.06.167_29

Maskinen har to føtter med skruehull for å feste den til et bord